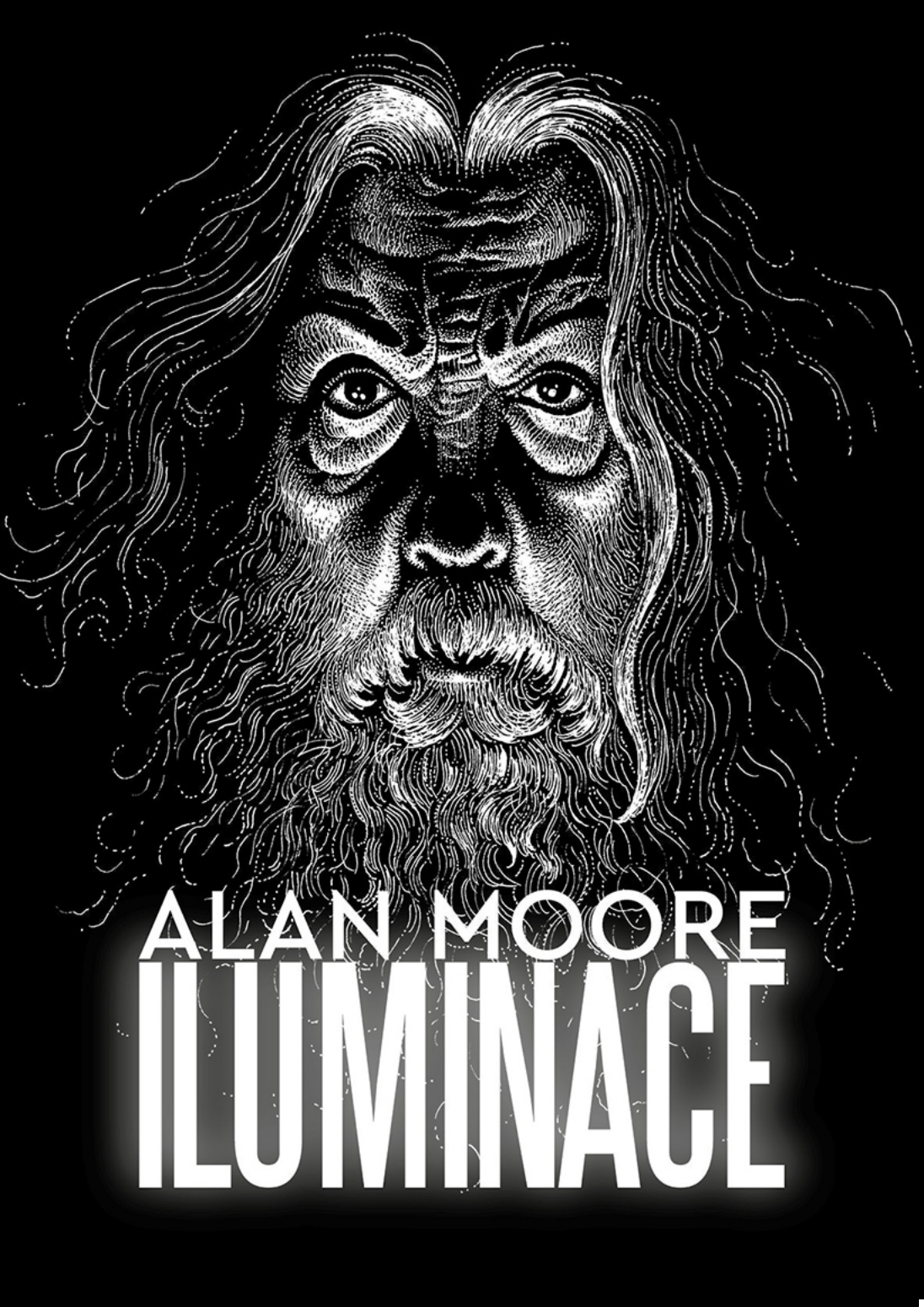

ALAN MOORE
ILUMINACE

ARGO

Alan Moore

ILUMINACE

ALAN MOORE

ILUMINACE

Argo

Copyright © 2023 Bloomsbury Publishing. All Rights Reserved.
Argo © 2023
Translation © Jakub Němeček, Dominika Křesťanová, Martina Knápková, Martin Svoboda, Robert Tschorn, Veronika Volhejnová, Richard Podaný, Bob Hýsek, Michala Marková, 2023
Cover Art © Mikuláš Podprocký, 2023

ISBN 978-80-257-4215-0
ISBN 978-80-257-4216-7 (limitovaná edice)
ISBN 978-80-257-4321-8 (e-kniha)

Hypotetická ještěrka

Polovinu tváře měla z porcelánu.

Som-som usazená na balkoně roztržitě žvýkala mdlé modré květy, utržené z truhlíku na zábradlí, a hleděla na nádvoří Domu bez hodin. Bylo okrouhlé a ničím nezdobené a leželo pod ní jako stinná a stojatá studna. Černé kameny dlažby, vyleštěné kroky mnoha nohou do netečného lesku, připomínaly při pohledu shora spíš klidnou hladinu než kámen. Pukliny a trhliny, které by tento dojem mohly narušit, byly viditelné jen tam, kde se klikatými spárami v jinak jednotvárném gagátu vinuly žíly mechu. Ale ty mohly být právě tak dobře jemnou mřížkou žabinců a řas, která se rozbije a rozptýlí při prvním šplouchnutí, při prvním zčeření hladiny…

Když bylo Som-som pět let, její matka si v dětské tvářičce povšimla předzvěsti trýznivé krásy a provedla nechápající děvčátko skučícím bludištěm nočního Liaveku, až došly do pastelově zbarveného domu s kruhovým černým nádvořím. Som-som se zcela podvolovala matčině ruce a vlekla se přes půlnoční kameny dlažby. Ozvěna jejích kroků se k ní odrážela od vysoké zakřivené zdi, která ohraničovala tři čtvrtiny prostranství. Zbytek kruhu dotvářela samotná konkávní fasáda Domu bez hodin, do jejíhož rozmáchlého oblouku bylo vsazeno sedmero dveří, každé jiné barvy. Matka zaklepala na ty prostřední, bílé.

Ozval se zvuk drobných, opatrných krůčků, po němž následovalo krátké zašramocení petlice, jak někdo dveře z druhé strany odemykal. Otevřely se hladce a bezhlučně. Do tmy se na ně nepřítomnýma, slepě poslušnýma očima zahleděla asi patnáctiletá dívka celá v bílém a na pozadí bílé komnaty.

Úbor, jejž měla dívka na sobě, kopíroval tvar jejího těla a barvu měl jako sníh, se slabě modrými odlesky, které se sbíraly v jeho záhybech a přehybech. Halil ji od hlavy až k patě, až na otvory vystřižené, aby odhalily pravé ňadro, levou ruku a neproniknutelnou tvář podobnou masce.

Som-som vzhlížela ke štíhlé postavě rámované obdélníkem ledového světla a nejprve se domnívala, že viditelná část dívčiny kůže se rdí barvou nebo pudrem. Při bližším pohledu se fascinovaně, zhrozeně otřásla, neboť si uvědomila, že dívčinu kůži celou pokrývají malá, avšak čitelná slova, vytetovaná svítivou karmínovou barvou na hladké bílé plátno pod nimi. Od tmavě červeného pupene bradavky se ve spirále odvíjely pečlivě formulované, mnohoznačné a vemlouvavé věty. Podél očnice levého oka se vinuly verše plné tajuplné a elegantní vášně, až se nakonec objasnily v dokonalé metafoře pod stínem lícní kosti. Prsty přetékaly poezií.

Dívka pohlédla nejprve na Som-som, pak na její matku, ale v jejích očích nebyl žádný odsudek. Jako by se spolu byly právě teď na něčem dohodly, dívka se obrátila a miniaturními, přesnými krůčky se vydala do arkticky oslnivého jasu Domu bez hodin. Som-som a její matka se po chvilce pustily za ní a bílé dveře za sebou zavřely.

Dívka (jejíž jméno, jak se Som-som později dozvěděla, znělo Kniha) je rozmanitě navoněnými chodbami dovedla do místnosti, jež byla gigantická a oslnivá zároveň. Zdálo se, že bílé světlo lomené čočkami a broušenými skleněnými předměty visí ve vzduchu jako přízračná pavučina; obrysy a tvary všeho uvnitř v něm byly daleko měkčí. Uprostřed tohoto mlhavého světélkování pololežela, poloseděla na kožešinách polárních zvířat vysoká žena; polštáře rozházené okolo jejích nohou byly zdobeny vystouplými, spletitými vzorky, které napodobovaly

námrazu. Rozmlžený třpyt všude kolem ženě vymazal vrásky, takže vypadala bezvěká, avšak když promluvila, hlas měla starý. Jmenovala se Ouish a byla paní a majitelkou Domu bez hodin.

Rozhovor mezi oběma ženami probíhal tlumeně a jeho obsah byl těžko pochopitelný; Som-som z něj pochytila jen málo. V jistou chvíli vstala paní Ouish z lože bílých kožešin a přišourala se k ní, aby si ji prohlédla. Stará žena uchopila Som-sominu tvář jemně mezi palec a ukazováček a otáčela jí, aby prozkoumala její profil. Prsty měla jako krep, avšak v místnosti rozzářené tak nepozemským chladem překvapivě teplé. Zjevně spokojena se otočila a jedenkrát kývla na dívku zvanou Kniha, načež se vrátila do objetí kožešin.

Tetovaná služebnice opustila místnost a o něco později se vrátila s malým váčkem z vybělené kůže. Při každém jejím kroku jemně zacinkal. Podala váček Som-somině matce a ta se zatvářila vystrašeně a nejistě. Váha váčku ji však zřejmě uklidnila, a když ji Kniha jemně uchopila za paži a vedla ji z bílé komnaty ven, neodporovala ani nic nenamítala.

Uplynuly dlouhé minuty, než si Som-som uvědomila, že matka se už nevrátí.

Byl tu Khafi, devatenáctiletý hadí muž, který uměl vleže na břiše zkroutit tělo tak, že mu nakonec hýždě spočívaly na hlavě a jeho tvář se usmívala mezi kotníky. Byla tu Delice, žena středního věku, která uměla s použitím čtrnácti jehel vyvolat nepředstavitelné rozkoše i muka, to vše, aniž zanechala sebemenší stopu. Mopetel, která si dovedla pozastavit srdeční tep i dech, dokázala na dobu téměř dvou hodin napodobit mrtvolu. Jazu měl po celém těle jemnou černou srst, chodil po čtyřech a dorozumíval se jen skřeky. A pak tu byli Rushushi a Hata a nemrkající Loba Pak…

Život v tomto zvěřinci exotů, v němž se jedinečnost opakovaným kontaktem natolik obnosila, až se z ní stalo cosi všedního, nabídl Som-som jistou míru objektivity. Aniž kohokoli upřednostňovala nebo znevýhodňovala, většinu času pozorovala živé rarity kolem sebe

a odhadovala, která z nich asi bude předlohou pro to, čím se má stát sama. Když Som-som tajně naslouchala paní Ouish a jejím nejbližším spolupracovnicím a trpělivě rozšifrovávala jejich tajnou řeč odmlk a důrazů na určité slabiky, zjistila, že si ji nechávají pro jakousi zvláštní příležitost – zvláštní dokonce i v galerii zvláštností, jakou Dům bez hodin byl. Budou ji snad učit umění, jak přivádět muže a ženy k extázi vibracemi hlasu, jako to uměla Hata? Osvojí si Mopetelino nadání dočasně umřít? Přijímala od shovívavých starších kolegů a kolegyň kandované ovoce a marcipánky, usmívala se na ně a přitom zkoumala jejich tváře a uvažovala.

O jejích devátých narozeninách ji Kniha doprovodila do oslnivé svatyně paní Ouish. Ta s vyprahlým úsměvem, netypicky srdečným, a proto zneklidňujícím, Knihu propustila a poplácala na zimní kožešiny vedle sebe, aby se Som-som přišla posadit. Potom jí majitelka Domu bez hodin – s výrazem, který vypadal, jako by patřil někomu jinému a ona si jej na tvář jenom našila – oznámila, jaká by mohla být její jedinečná role v tomto podniku.

Pokud si to bude přát, mohla by se stát děvkou čarodějů, určenou jenom jim. Napříště by se tedy teplých svahů její bytosti směly dotýkat pouze ony prohnané ruce, jež formují samotný osud. Postupně by porozuměla roztržitým tužbám těch, kdož pohybují skrytými pákami světa, a nalezla by své štěstí ve službě právě jim.

Som-som klečela na samém okraji lože ze stříbrných kožešin, v hlavě se jí jako veliké skleněné planety odrážela a srážela slova starší ženy, a jí připadalo, že se jejich otřesy zastavil svět.

Čarodějové?

Když občas posílali Som-som pro nějaký obyčejnější nápoj lásky nebo pro lék určený starším obyvatelům Domu bez hodin, úkol ji vedl do Kouzelnické ulice. Ta sama o sobě – nestálá a měňavá, plná nepatrných pohybů na okraji zorného pole – neskýtala žádný jasný ani souvislý obraz, který by si mohla vyvolat z paměti. Zato někteří zdejší obyvatelé byli nezapomenutelní. Ty jejich oči. Ty jejich strašlivé, vědoucí oči…

Představila si sebe samu nahou před pohledem, jenž poznal hloubky oceánů nahodilosti, ve kterém lidé nejsou než rybami, pohledem, jenž v těchto neproniknutelných přílivech a odlivech náhod rozeznal skryté obrysy vln. V břiše jí začalo natahovat své šlahouny cosi mnohem nejednoznačnějšího než strach nebo radost. Mezitím kdesi daleko, v bílé místnosti plné vše zatemňujícího jasu, vyjmenovávala paní Ouish seznam podmínek, které bude nutno splnit, než se Som-som ujme svých nových povinností.

Zdálo se, že mnozí z těch, kdož zasahují do řízení štěstěny, nechtějí sami ponechat náhodě nic. Než takový čaroděj plně vstoupí do fyzického spojení s jinou bytostí, je třeba bezpodmínečně dodržet jistá preventivní opatření. Na prvním místě je nutné zaručit utajení. Extáze čarodějů jsou události ohromného a děsivého významu a jejich moc je během nich nejvíce vrtošivá a nespoutaná.

Nebylo tajemstvím, že se při nich spontánně projevují nejrůznější úkazy, nebo že v okamžiku úlevy čaroděj zamumlá jméno předmětu nabitého mocí šťastné náhody. Ve světě kouzelníků mohou mít takovéto indiskrétnosti smrtící důsledky. Pokud by se sebenevinnější postelová důvěrnost dostala k dostatečně bezohlednému nepříteli, mohla by neopatrnému thaumaturgovi přinést strašlivou žeň. Například by jej mohly vprostřed noci odnést studené ruce s nemrkajícíma žlutýma očima na dlaních, anebo by mu z boláku na krku mohly vypučet nachové dětské rtíky a šeptat mu do ucha blouznivé nemravnosti, dokud by dočista nepřišel o rozum.

Nehmotný kontinent osudu byl zkrátka teritorium prosycené rizikem, a ta, jež bude děvkou výhradně čarodějů, se musí stát rovněž nevěstou Mlčení.

Za tímto účelem bude Som-som odvezena do jedné konkrétní rezidence v Kouzelnické ulici, na adresu, která je pozoruhodná tím, že ji lze najít pouze třetí a pátý den v týdnu. Tam dítěti podají malého nakládaného červa okrové barvy, jenž odhalí šedorůžový palác její duše prstům toho, kdo na té adrese přebývá – jednoho velice proslulého fyziomanta. Tento klíčový okamžik započne dívčino Mlčení.

Obě hemisféry mozku totiž spojuje jedno chrupavčité vlákno, hlavní třída, po níž mohou naléhavá neurální poselství preverbálního a intuitivního pravého laloku projít do jeho racionálnějšího a aktivnějšího protějšku vlevo. V Som-somině mozku bude tento choulostivý můstek zničen, přeťat ostrým nožem, takže žádná další komunikace mezi oběma polovinami dívčiny psýché nebude možná.

Až se Som-som z operace zotaví, dostane rok, aby si zvykla na nový způsob vnímání. Naučí se udržovat rovnováhu a uchopovat předměty bez výhody stereoskopického vidění a vnímání vzdálenosti. Po mnoha záchvatech bolestného a frustrujícího ochromení, během nichž zvládne pouze stát a třást se a vykonávat dojemná, jen zpola dokončená gesta, jak budou jejím tělem zmítat navzájem protichůdné potřeby, dokáže nakonec do jisté míry znovu koordinovat pohyby a vykonávat je ladně. Jistě, budou to pohyby stále pomalé a lehce trhané, ale pokud se jí dostane správného vedení, nic nestojí v cestě tomu, aby tento snový dojem nemohl ještě víc přispět k její erotické přitažlivosti. Na konci uvykacího roku sejmou Som-som odlitek tváře a pak jí nasadí Zlomenou masku.

Zlomená maska není ani tak zlomená, jako spíš hladce rozříznutá vedví. Zhotoví ji z porcelánu a bude pokrývat celou hlavu, ale pak ji malým stříbrným dlátkem precizně rozpůlí. Začnou na šíji, přes studenou a bezvlasou mozkovnu sestoupí až ke kořeni nosu a navždy rozdělí bezvýrazné rty. Levou stranu masky odnesou a rozdrtí na jemný pudr, který rozpráší ve větru.

Předtím než Som-som Zlomenou masku nasadí, úplně jí oholí hlavu a skalp jí potřou odporně páchnoucí světlefialovou šťávou bobulí, o nichž je známo, že ničí vlasové folikuly, aby jí už kadeře nedorostly. To jí zaručí alespoň trochu pohodlí během následujících patnácti let, kdy se maska nesmí sejmout, pokud nezačne být nepohodlná kvůli zvolna se měnícímu tvaru lebky. V takovém případě bude z hlavy sňata a znovu odlita.

Bezchybnou topografii Zlomené masky, jež pokrývá pravou polovinu hlavy, neměl narušit žádný otvor určený k vidění či slyšení.

Porcelánové oko bylo neprůhledné, bílé a slepé. Porcelánové ucho neslyšelo nic. Jejich organické protějšky, skryté pod touto skořepinou, měly strádat podobně. Som-som pravým okem neuvidí a na pravé ucho bude hluchá. Její vnímání zůstane nepoškozené pouze na nezakryté polovině obličeje.

Jakousi paradoxní zrcadlovou hříčkou přírody budou smyslové vjemy, posbírané orgány v levé polovině těla, přenášeny do pravé mozkové hemisféry. A tam, kvůli přerušení nervové cesty, jež oba laloky spojovala, tyto informace také zůstanou. Nikdy nedospějí do oněch center mozkové činnosti, jež vládnou řeči a komunikaci, protože ta jsou umístěna v levé hemisféře, v kraji nyní nenávratně ztraceném za chirurgicky vytvořenou propastí. Som-somino oko uvidí, avšak její rty se o tom nedozvědí. Konverzace, kterou by snad její ucho mohlo zachytit, jazyk nikdy nezopakuje, neznalý slov, která by měl zformulovat.

Bude slepá, ale ne doslova. Sluch jí svým způsobem zůstane a bude schopná řeči. Bude však Umlčená.

Paní Ouish v mléčné, všechno zkrášlující záři bílé komnaty zakončila výčet poct, jež na ohromenou devítiletou dívenku čekají. Titěrným porcelánovým zvonečkem přivolala do místnosti Knihu a tím slyšení ukončila. Odkrvená chodidla připadla Som-som najednou příliš veliká – zavrávorala a nechala se od potetované služebnice vyvést na zarážející, obyčejné denní světlo.

Když Kniha klidně stanula na prahu, otočila se k mžikajícímu dítěti a usmála se na ně. Úsměv jí svraštil slova na tvářích, takže na okamžik přestala být čitelná, a nebyl to vůbec krutý úsměv.

„Až budeš Umlčená a nebudeš moci nikomu odhalit, jak mé příběhy končí, dovolím ti všechny si přečíst."

Hlas jí kolísal, jako by jej dlouho nepoužívala. Pozvedla ruku, tu holou a kropenatou karmínem, a dotkla se kaligrafie na čele. Pak ruku spustila a sklouzla prstem po lyrické spirále na ňadru. Ještě jednou se usmála, otočila se, vešla do domu a zavřela za sebou bílé dveře, chodící pornografie.

To bylo poprvé, co ji Som-som slyšela promluvit.

Následujícího dne doprovodili Som-som do oné nepolapitelné rezidence, kde jí muž s hřebenem bílých vlasů, za pomoci laku vytvarovaných do tuhé hřbetní ploutve táhnoucí se po lebce zepředu dozadu, dal rozkousat malého nahnědlého červa. Som-som si všimla, že červ je seschlý a ošklivý, ale pravděpodobně ne o moc víc, než býval zaživa. Položila si jej na jazyk, protože to se od ní očekávalo, a začala ho žvýkat.

Probudila se jako dva oddělení lidé, dva cizinci, kteří spolu nemluví, a ačkoli nosí jednu kůži, nemohou spolupracovat či se radit. Zpátky do Domu bez hodin ji dopravili v malém dvoukoláku vystlaném polštáři. Prodrkotala klenutým vjezdem a přes gargantuovskou kaňku nádvoří, a vše, co jí bylo přislíbeno, se skutečně stalo.

Už před dvanácti lety.

Som-som seděla na svém balkoně, viditelnou polovinu rtů potřísněnou modrou šťávou z rozžvýkaných květin, a shlížela na nádvoří Domu bez hodin. Černé jezírko, odpoledním vánkem nezčeřené, její pohled opětovalo. Tu a tam se na jeho neproniknutelně temné hladině vznášely popadané listy, nehybné kousíčky sépiové barvy na pozadí černi.

Kdyby se teď Som-som rozkošnicky pomalu převrátila dopředu, vstříc půlnoční studni pod sebou, že by určitě nepřišla k újmě? Padla by do jezírka jako oblázek, se šplouchnutím by prošla netečným gagátem hladiny a zmítala by se v chladných, ebenových vodách jako chaotický chumel stříbra. Nad ní by se rozeběhly ke břehům kruhy jako záchvěvy bolesti, jež tepe z rány. Jako černé pleskající vlnky by se roztříštily o zdi nádvoří Domu bez hodin a potom by hladina opět znehybněla jako kámen.

Tam dole by se Som-som čistými, neochvějnými tempy pohybovala pod zemí, podplavala by zakřivené zdi Domu bez hodin, vyplula by ze samotného Města Štěstěny a vydala by se do oněch nezmapovaných oceánů souše, jež leží za ním. Ponořila by se hluboko a klouzala by mezi jiskřivými žílami kovových rud, mezi pohřbenými